

## PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/46724>

Please be advised that this information was generated on 2017-12-06 and may be subject to change.

Het politieke landschap heeft wel iets weg van die glazen bolletjes die toeristen van over de hele wereld mee naar huis slepen. Binnenin zit een tafereeltje opgesloten: een pastoraal landschap, de slag bij Waterloo, de lorelei op de Drachenfels, een dansend paar onder de Eiffeltoren of erger.



## van glazen bol naar peilglas

Als je er niet aankomt, blijft alles in fossiele rust. Maar houd je het ding even op zijn kop, dan steekt er een woedende storm op van witte sneeuw, gouden glitters, groene blaadjes of blauwe regen die het geheel in een soort Haagse kaasstolp veranderen: ondoorzichtig en onbereikbaar. Na verloop van tijd keert de rust weer en blijkt alles bij het oude te zijn gebleven.

Verkiezingen hebben ook zo'n uitwerking op het politieke landschap. Electoraal onweer verduistert enige tijd het zicht en we moeten maar afwachten in hoeverre de oude toestand zich zal herstellen. En hier schuilt precies het verschil met de toeristische kaasstolpjes: er kan iets veranderen. *Kán*, maar gebeurt dat ook?

Nu in vrijwel alle gemeenten de verkiezingsstorm is geluwd, kijken we eens naar de meer dan vierhonderd glazen bolletjes. We zien een rijk geschakeerd palet: gemeenten waar het zittende college gewoon doorgaat, ook al hebben de partijen verlies geleden; gemeenten met een breed afspiegelingscollege; colleges met zowel GroenLinks als de ChristenUnie; colleges met CDA, VVD en PvdA en colleges met lokale lijsten, zij het minder dan in 2002. Het zou wat te kort door de bocht zijn, om dit alles onder één noemer te brengen. Toch ziet het er naar uit dat er, in de opmaat naar de komende Tweede-Kamerverkiezingen een paar contouren zichtbaar zijn geworden.

De manoeuvres 'op links' zijn verre van afgerond, maar de SP lijkt, ondanks de grote winst toch al enkele slagen verloren te hebben. Daarbij zal de angst bij de PvdA om in de ogen van de kiezer een te links imago te krijgen zeker een belangrijke rol spelen. Een te links imago is

immers voor een grote partij al gauw electorale zelfmoord, omdat ruim zeventig procent van de kiezers ter rechter zijde van de PvdA te vinden is. Daarbij komt dat, ondanks het geleden verlies, GroenLinks in toenemende mate samen met de PvdA de spil van lokale coalities vormt. En de daarbij opgedane ervaring sterkt het vertrouwen in elkaar. D66 kan wat dat betreft best gemist worden.

De populariteit van de ChristenUnie bij de vorming van vele colleges lijkt verrassend, maar is het niet echt voor insiders. Er zal daarbij zeker om een 'Rouvoet' effect gaan, maar tegelijkertijd heeft de partij in de praktijk kennelijk blij gegeven over vakbekwame en betrouwbare politici te beschikken, terwijl de Christen Unie in haar opstelling in de Tweede Kamer vaak sociaal inzet. Op grond van de ervaringen op gemeentelijk niveau valt er weinig te zeggen over CDA en VVD. Maar een gewond dier is wel gevaarlijker dan een vadsige soortgenoot.

Een coalitie van PvdA, GroenLinks en ChristenUnie, waarin het CDA mee mag doen dus? Vooralsnog lijkt de landelijke kaasstolp niet rijp voor zo'n electorale tsunami, maar als het zover zou komen, dan zullen we kunnen constateren dat al die lokale kaasstolpjes het als politieke barometer nog zo gek niet doen.

En wat is er nu mooier dan een glazen bol met peilglas kwaliteiten?

**Monique Leyenaar,**  
Hoogleraar Vergelijkende Politicologie, i.h.b. Politieke Vernieuwing en Participatie, Radboud Universiteit  
[m.leyenaar@fm.ru.nl](mailto:m.leyenaar@fm.ru.nl)